

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სკოპინგის
დასკვნა

№ 130

16.12.2019

საერთო მონაცემები:

საქმიანობის დასახელება: გოგირდმჟავას საწარმოს მოწყობა და ექსპლუატაცია

საქმიანობის განმახორციელებელის დასახელება და მისამართი: შპს „ემენ ქემიკალ ჯორჯია“ ქ. რუსთავი, მშვიდობის ქ. N2

საქმიანობის განხორციელების ადგილი: ქ. რუსთავი, მშვიდობის ქ. N2

განცხადების შემოსვლის თარიღი: 30.09.2019

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: შპს „გამა კონსალტინგი“

ძირითადი საპროექტო მონაცემები

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში შპს „ემენ ქემიკალ ჯორჯიას“ მიერ წარმოდგენილია, ქ. რუსთავში გოგირდმჟავას საწარმოს მოწყობისა და ექსპლუატაციის პროექტის სკოპინგის ანგარიში.

საპროექტო ტერიტორია მდებარეობს ქ. რუსთავში მშვიდობის ქ. N2-ში, შპს „ემენ ქემიკალ ჯორჯიას“ საკუთრებაში არსებულ არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთზე ს/კ: 02.07.01.002. აღნიშნულ ტერიტორიაზე შპს „ემენ ქემიკალ ჯორჯია“ ფლობს მანგანუმის ოქსიდის საწარმოს. აღნიშნულ საწარმოზე 2011 წლის 7 მარტს გაცემულია ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა N11. საწარმო მდებარეობს სამრეწველო ზონაში. ტერიტორიის ფართობია 108 768 მ². საწარმოდან უახლოესი დასახლებული პუნქტები სოფ. თაზაქენდი და სოფ. ახალი სამგორი დაშორებულია 2.4 და 2.9 კმ-ის მანძილზე. ქ. რუსთავის მჭიდროდ დასახლებული ზონა დაშორებულია 3,8 კილომეტრით.

შპს „ემენ ქემიკალ ჯორჯიას“ გოგირდმჟავას საწარმოს მოწყობა დაგეგმილი აქვს მანგანუმის ოქსიდის საწარმოო შენობის სამხრეთ-აღმოსავლეთით მდებარე 3000 მ² ფართობის თავისუფალ ტერიტორიაზე. აღნიშნულ ტერიტორიაზე დაგეგმილია სასაქონლო გოგირდმჟავას წარმოება ელემენტარული გოგირდიდან ორმაგი აბსორბციის თანამედროვე ტექნოლოგიის გამოყენებით.

საწარმოს ტერიტორიაზე საწარმოო ხაზის განთავსება დაგეგმილია მსუბუქი კონსტრუქციის შენობა-ნაგებობებში. საწარმოს შემადგენლობაში დაგეგმილია

ნედლეულის (გოგირდი) საწყობის, საწარმოო შენობის, მზა პროდუქციის საწყობის, და სხვა დამხმარე სათავსოების მოწყობა.

თავდაპირველად საწყისი ნედლეული (გოგირდი) შემოტანილი იქნება ავტოტრანსპორტით (შესაძლებელია რკინიგზის ვაგონებით სარგებლობა) და განთავსდება დახურული ტიპის საწყობში (576 მ²), საიდანაც მიწოდება მოხდება ტექნოლოგიურ ციკლში (19,406 ტ/დღეში- 600 ტონა თვეში).

ტექნოლოგიურ პროცესში პირველ ეტაპზე ხდება მყარი გოგირდის დნობა სადნობ აუზში - 120⁰ C ტემპერატურაზე. შემდეგ თხევადი გოგირდი მიეწოდება აუზს, საიდანაც ტუმბოს საშუალებით გადადის დაწვის ღუმელში (გოგირდის ხარჯი 808,62 კგ/სთ). სინესტის მოშორება აბსორბციის კოლონაში ხდება კონცენტრირებული გოგირდმჟავას მეშვეობით, საიდანაც მიეწოდება მშრალი ჰაერი დაწვის ღუმელს. ცირკულაციის ავზში წყლის დამატებით ხდება გოგირდმჟავას კონცენტრაციის შემცირება. გოგირდმჟავას ცირკულაცია ხდება შუალედური აბსორბციის კოლონაში და შემდეგ საბოლოო აბსორბციის კოლონაში. წვის ღუმლიდან თხევადი გოგირდი ტუმბოთი მიეწოდება ჰორიზონტალურ წვის კამერას, სადაც გამდნარი გოგირდი მთლიანად შედის რეაქციაში ჰაერთან. რეაქცია ეგზოთერმულია და გამოიყოფა დიდი რაოდენობის სითბო, ამიტომ წვის ღუმელი ამოგებულია ცეცხლგამძლე აგურით.

საწარმო მოიცავს ორმაგი აბსორბციის სისტემას. ორმაგი აბსორბციის უბანზე, შუალედური აბსორბციიდან გამოსული აირი ხელმეორედ იჟანგება. გოგირდის დიოქსიდი გადადის გოგირდის ტრიოქსიდში და შეკავდება საბოლოო აბსორბციის კოლონაში. საწარმოში დაგეგმილია 60 ტ/ დღეში გოგირდმჟავას წარმოება, წელიწადში 18 000 ტონა.

საწარმოში წყალი გამოიყენება საწარმოო და სასმელ-სამეურნეო დანიშნულებით. წყლით, ელექტროენერგიით და ბუნებრივი აირით მომარაგება მოხდება მანგანუმის ოქსიდის საწარმოს არსებული ქსელებიდან. საწარმოო დანიშნულებით გამოყენებული წყლის რაოდენობაა 3565,32 მ³/წ. ტექნოლოგიურ ციკლში მიწოდებული წყალი გამოიყენება სრულად, რომელიც ჩართულია ბრუნვით სისტემაში და ჩამდინარე წყლების წარმოქმნას ადგილი არ აქვს.

საწარმოში მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელია როგორც საყოფაცხოვრებო, ასევე საწარმოო და სამშენებლო ნარჩენების წარმოქმნა.

საწარმოს მოწყობა და ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელია ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევა. აღნიშნული საწარმოს განთავსება დაგეგმილია სამრეწველო ზონაში, შესაბამისად მოსალოდნელია კუმულაციური ზემოქმედება.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე დაგეგმილი საქმიანობის სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვა ჩატარდა 2019 წლის 25 ოქტომბერს, რუსთავის მერიის ადმინისტრაციული ერთეულის შენობაში. სკოპინგის ანგარიში საჯარო განხილვასთან დაკავშირებით ინფორმაცია გამოქვეყნებული იყო საქართველოს გარემოს დაცვის და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე, ასევე რუსთავის ადმინისტრაციული ერთეულის საინფორმაციო დაფაზე. განხილვას ესწრებოდნენ საქმიანობის განმახორციელებელი შპს „ემენ ქემიკალ ჯორჯიას“ და დოკუმენტის მომამზადებელი შპს „გამა კონსალტინგის“ წარმომადგენლები.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად შესწავლილ იქნა სამშენებლო ტერიტორია. ჩატარებული სამუშაოების შედეგად მოხდა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროების, სახეებისა და ობიექტების იდენტიფიცირება.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ს ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებები.

გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისთვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

1. **გზშ-ის ანგარიში უნდა მოიცავდეს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მესამე ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. **გზშ-ის ანგარიშს უნდა დაერთოს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მეოთხე ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
3. **გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი** უნდა იყოს სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;
- 3.1 **გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად გზშ-ის ანგარიში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის, კონსულტანტის მიერ.**
4. **გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:**
 - პროექტის აღწერა;
 - პროექტის საჭიროების დასაბუთება;
 - საქმიანობის განხორციელების ადგილის GPS კოორდინატები;
 - პროექტის ალტერნატიული ვარიანტები; შესაბამისი დასაბუთებით, მათ შორის არა ქმედების ალტერნატივა, ტექნოლოგიური ალტერნატივა, საპროექტო საწარმოს განთავსების ალტერნატიული ვარიანტები და გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული დასაბუთებული ალტერნატივა;
 - საწარმოს ტერიტორიიდან დაზუსტებული მანძილი უახლოეს საცხოვრებელ სახლებამდე (მდებარეობის მითითებით), დასახლებამდე (სოფელი, ქალაქი), მდინარემდე და უახლოეს სამრეწველო ობიექტამდე;
 - ინფორმაცია 500-მ რადიუსის საზღვრებში არსებული მოქმედი ნებისმიერი ტიპის საწარმოების და წარმოების შესახებ;
 - ინფორმაცია დაგეგმილი საქმიანობის ფიზიკური მახასიათებლების შესახებ;
 - საწარმოო ინფრასტრუქტურის მოწყობა/განთავსების შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
 - სამშენებლო სამუშაოების დეტალური აღწერა;

- მიწის სამუშაოების აღწერა;
- ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნა/ რეკულტივაციის საკითხი;
- ტექნოლოგიური სქემა (საწარმოო პროცესი) და საწარმოში დაგეგმილი დანადგარების აღწერა, სიმძლავრე, წარმადობა;
- საწარმოს ტერიტორიაზე არსებული წარმოების (მანგანუმის საწარმო) შესახებ ინფორმაცია და დაგეგმილ საწარმოსთან ტექნიკური ან/და ფუნქციური ურთიერთკავშირის შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- ინფორმაცია წარმოებული პროდუქციის რაოდენობის შესახებ;
- წარმოებული პროდუქციისთვის განთავსების საკითხები (ავზების მოწყობა, შემორაგვა (შემოღობვა), რაოდენობა, მოცულობა, პარამეტრები);
- ტექნოლოგიურ პროცესში გამოყოფილი სითბოს მართვის საკითხების დეტალური აღწერა;
- ინფორმაცია საწარმოს ტერიტორიაზე შემოსატანი ნედლეულის რაოდენობისა და დასაწყობების შესახებ;
- ინფორმაცია საწარმოში გამოყენებული დანამატი ნივთიერებების სახეობის/რაოდენობის და დასაწყობების შესახებ;
- ინფორმაცია საწარმოს ნედლეულით მომარაგების შესახებ (ადგილობრივი ბაზარი/ იმპორტი). დეტალური ინფორმაცია ნედლეულისა და პროდუქციის შემოტანის და გატანის (სიხშირის) პროცედურების შესახებ, შესაბამისი მარშრუტის მითითებით (ტრანსპორტირების გეგმა);
- ნედლეულის (გოგირდი) ჩამოტვირთვის, დასაწყობებისა და ქიმიური ნივთიერებების განთავსების პირობების შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- გამწოვი სავენტილაციო სისტემის გამოყენების შემთხვევაში, შესაბამისი პარამეტრების აღწერა;
- მოწყობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელი ნარჩენების სახეობების და რაოდენობის შესახებ მონაცემები და შემდგომი მართვის ღონისძიებები;
- ნარჩენების მართვის გეგმა;
- საწარმოო და სასმელ-სამეურნეო წყალმომარაგება;
- სამეურნეო ფეკალური, სანიაღვრე წყლების მართვის საკითხები;
- ტექნოლოგიურ პროცესში გამოყენებული ბრუნვითი წყალმომარაგების სისტემის აღწერა;
- საწარმოს მოწყობის ეტაპზე და ფუნქციონირების დროს შესაძლო ავარიული სიტუაციების აღწერა და მათი მართვის საკითხი;
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების ღონისძიებები (ტექნიკური გადაწყვეტა) საწარმოო და პროდუქციის დასაწყობების მოედანზე;
- დასაქმებული ადამიანების რაოდენობა და სამუშაო გრაფიკი;
- სამშენებლო ბანაკის მოწყობის შესახებ ინფორმაცია;
- ინფორმაცია გამწვანებითი ღონისძიებების შესახებ;
- ინფორმაცია ღამის საათებში (ნედლეულისა და პროდუქციის (შემოზიდვა/გაზიდვის)) ტრანსპორტის გადაადგილების აკრძალვისა და ტრანსპორტირებისათვის გამოყოფილი სპეციალური ავტოტრანსპორტის შესახებ;

5. გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის და პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედების შეჯამება, მათ შორის:

- ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე საწარმოს საქმიანობის ეტაპზე, ემისიები ნედლეულის მიღების და დასაწყობებისას, გაფრქვევის წყაროები, გაფრქვეული მავნე ნივთიერებები, გაბნევის ანგარიში;
- ზემოქმედება ნიადაგზე და გრუნტის ხარისხზე და შესაძლო დაბინძურება, შესაბამისი დეტალური შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ბიოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება საწარმოს მოწყობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე;
- ხმაურის გავრცელება და მოსალოდნელი ზემოქმედება მშენებლობის და ექსპლუატაციის ეტაპზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე და შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ნარჩენების მართვის საკითხები, მათ შორის ნარჩენების მართვის გეგმა, ნარჩენების წარმოქმნით მოსალოდნელი ზემოქმედება;
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების დეტალური გეგმა;
- შესაძლო ზემოქმედება ისტორიულ-კულტურულ და არქოლოგიურ ძეგლებზე;
- საწარმოს ექსპლუატაციის და ნედლეული/პროდუქციის შემოტანის-გატანის ეტაპზე განსახორციელებელი შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა;
- ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკებზე, საწარმოს მოწყობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- კუმულაციური ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება;
- საქმიანობის განხორციელების ზონაში არსებული საწარმოების ემისიების, საანგარიშო წერტილების განსაზღვრა და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- გზმ-ს ანგარიშში განხილული უნდა იყოს ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეული მავნე ნივთიერებების (სუნის შემცველი) შემცირებისათვის გათვალისწინებული დამატებითი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა-გრაფიკი;
- განსახორციელებელი გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა-გრაფიკი, სადაც ატმოსფერულ ჰაერში ემისიების და ხმაურის გავრცელების მინიმუმაციის მიზნით ყურადღება გამახვილდება ატმოსფერული ჰაერის მონიტორინგზე;
- საწარმოს განთავსების ტერიტორიის სიტუაციური სქემა (შესაბამისი აღნიშვნებით, ფოტო მასალა, Shp ფაილები);
- საპროექტო ტერიტორიის გენერალური გეგმა;
- სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და მის მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების შეფასება;
- გზმ-ის ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;

გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესაბამისად (ერთიანი ცხრილის სახით).

- ვინაიდან საწარმოს მოწყობა დაგეგმილია საწარმოო ზონაში, სადაც განთავსებულია ატმოსფერული ჰაერის დამაბინძურებელი საწარმოები და მოსალოდნელია კუმულაციური ზემოქმედება, გზმ-ის ეტაპზე დეტალურად უნდა იყოს შეფასებული აღნიშნული ზემოქმედება და ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევის ნორმების პროექტი წარმოდგენილი იყოს კუმულაციური ზემოქმედების გათვალისწინებული გათვლებით.

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით შპს „ემენ ქემიკალ ჯორჯიას“ მიერ გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში წარმოდგენილი ქ. რუსთავში გოგირდმჟავას საწარმოს მოწყობისა და ექსპლუატაციის პროექტზე სავალდებულოა გზმ-ის ანგარიში მომზადდეს წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოპოვებული, შესწავლილი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.